

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА
ТЕХНОЛОГІЙ
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ І ТЕХНОЛОГІЙ

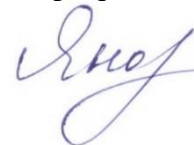

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, МАРКЕТИНГУ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ
**ЕКОНОМІКА ТА
ОРГАНІЗАЦІЯ
ІННОВАЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

Затверджено:

Протокол засідання кафедри
Економіки, маркетингу та бізнес-
адміністрування
№ 1 від 29 серпня 2023 р.
Зав. кафедри ЕМБА

 В. П. Яновська

Викладач	Пилипенко Олена Віталіївна К. е. н., доцент
Посилання профіль викладача на сайті ДУІТ	http://surl.li/eooaq
E-mail	OVPylypenko2@gmail.com
Факультет, Кафедра	Факультет Управління і технологій/ Кафедра економіки, маркетингу та бізнес-адміністрування м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 904 телефон: +38095-837-60-12
Консультації	Понеділок, Середа - з 16.00 до 17.00 м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 904 або за ZOOM посиланням http://surl.li/eoobs
Офіційна назва освітньої програми	МАРКЕТИНГ
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань, спеціальність	07 «Управління та адміністрування» 075 «Маркетинг»
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Цикл дисциплін професійної підготовки, вибіркова
Курс/ Семестр викладання	4/7
Обсяг дисципліни	4 кредити ECTS / 120 загальна кількість годин
Види та кількість аудиторних занять, денна/ заочна	Лекції – 24 години/ 8 годин Практичні заняття – 20 годин / 8 годин
Форма контролю	Залік
Локація та матеріально- технічне забезпечення	Аудиторія згідно з розкладом. Мультимедійний проєктор, мережа Internet.

Мова викладання	Українська
Мета вивчення дисципліни	– формування у студентів знань і навичок раціональної організації та економічного обґрунтування напрямів інноваційної діяльності підприємства з урахуванням сучасних тенденцій інноваційного розвитку економіки.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК7. Здатність визначати вплив функціональних областей маркетингу на результати господарської діяльності ринкових суб'єктів. СК8. Здатність розробляти маркетингове забезпечення розвитку бізнесу в умовах невизначеності. СК9. Здатність використовувати інструментарій маркетингу в інноваційної діяльності.
Програмні результати навчання	ПРН3. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань у сфері маркетингу. ПРН8. Застосовувати інноваційні підходи щодо провадження маркетингової діяльності ринкового суб'єкта, гнучко адаптуватися до змін маркетингового середовища. ПРН11. Демонструвати вміння застосовувати міждисциплінарний підхід та здійснювати маркетингові функції ринкового суб'єкта. ПРН12. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ЧОМУ ВАЖЛИВИЙ КУРС:

Вивчення дисципліни «Економіка та організація інноваційної діяльності» сприяє розвитку та поглибленню знань та навичок у сфері економіки, організації та управління підприємством, а також у сфері організації інноваційної діяльності на різних рівнях господарювання. Ця дисципліна допомагає розуміти економічні аспекти інновацій, впливати на ефективність бізнес-процесів та створювати сприятливі умови для розвитку новаторських ідей. Знання цього напряму дозволяє адаптуватися до змін у сучасному бізнес-середовищі та сприяє створенню конкурентних переваг.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Сутнісна характеристика інновацій та інноваційних процесів

Поняття інновацій. Еволюція інноваційної теорії. Визначення інновацій за Й. Шумпетером. Інноваційні теорії економічного розвитку. Місце та роль інновацій у системі господарювання.

Класифікація інновацій.

Поняття новини, нововведення, інновації, інноваційного процесу. Основні етапи (наука, дослідження, виробництво, використання) та стадії (наука, техніка, виробництво) інноваційного процесу.

Законодавче забезпечення інноваційної діяльності .

Тема 2. Теоретичні засади та сучасні тенденції інноваційної діяльності

Характеристика інноваційної діяльності. Перетворення нововведень на інновацію й основну продукцію фірми. Життєвий цикл інновацій. Фази життєвого циклу інновацій. Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на життєвий цикл інновацій.

Вплив інноваційних процесів на розвиток виробництва. Зарубіжний досвід упровадження інновацій. Інноваційні суспільства. Інноваційні процеси в умовах ринкової економіки.

Сучасні світові тенденції розвитку інновацій. Особливості інноваційних процесів в умовах ринкової економіки. Наукомісткість сучасного виробництва. Тенденції інноваційної активності в Україні.

Тема 3. Комплексне оцінювання ефективності інноваційних проєктів та заходів

Методологічні аспекти оцінки ефективності інноваційних проєктів та заходів. Поняття інноваційного проєкту. Аспекти оцінки інноваційних проєктів та заходів: маркетингова (комерційна) ефективність; інституціональна; технічна оцінка; фінансова; екологічна; економічна; соціальна.

Принципи оцінювання економічної ефективності інноваційно-інвестиційних проєктів.

Основні показники економічної ефективності інноваційних проєктів. Система показників ефективності: недисконтовані (статичні) та дисконтовані (динамічні) показники ефективності реалізації інноваційних проєктів і заходів. Економічний зміст дисконтування. Елементи теорії процентів. Показник чистої теперішньої вартості, особливості розрахунку. Індекс прибутковості. Термін окупності. Внутрішня норма доходності. Співвідношення «Вигоди / витрати». Критерій найменших витрат. Економічний зміст, правила розрахунку та застосування. Фінансові таблиці дисконтування та нарощення.

Економічне оцінювання соціальних результатів інноваційної діяльності. Соціальні результати, які оцінюються економічною мірою. Показники соціально-економічного ефекту. Визначення суми економічних збитків.

Тема 4. Оновлення техніко-технологічної бази підприємства.

Техніко-економічне обґрунтування інноваційних проєктів і заходів: сутність і зміст

Техніко-технологічна база підприємства: сутність, оцінка та напрями розвитку. Поняття техніко-технологічної бази. Складові техніко-технологічної бази підприємства: нематеріальні активи (в т.ч. програмне забезпечення, технології), основні засоби (в т.ч. обладнання, виробничі лінії, обчислювальна техніка, технічні засоби управління виробництвом та підприємством, транспортні засоби). Зміст технології. Набір показників, що характеризують техніко-технологічний рівень підприємства. Характеристика сучасної технічної бази підприємств та окремих галузей економіки України.

Форми оновлення техніко-технологічної бази підприємств. Планування оновлення техніко-технологічної бази.

Техніко-економічне обґрунтування інноваційних проєктів та заходів. Зміст техніко-економічного обґрунтування, методика його побудови. Основні показники, що характеризують вплив певного заходу на діяльність підприємства. Показники ефективності техніко-економічних проєктів та заходів. Вплив реалізації інноваційних заходів на продуктивність праці, собівартість та якість продукції підприємства.

Тема 5. Державне регулювання та підтримка інноваційної діяльності

Інновації як об'єкт державної політики. Необхідність державної підтримки. Особливості економічної політики щодо інновацій. Функції державної інноваційної політики в Україні. Наукомісткість продукції як мета економічної політики держави.

Інструменти (засоби) державної підтримки інноваційної діяльності. Мікроекономічні причини необхідності державної підтримки інноваторів. Класифікація інструментів державної підтримки інновацій. Політика оподаткування інноваторів. Сфери застосування державного впливу на інноваційні процеси. Прямі та непрямі методи сприяння розвитку інноваційної діяльності з боку держави. Підтримка державою малого інноваційного бізнесу як чинник інноваційної політики.

Система державного регулювання інноваційної діяльності. Форми і методи її організації. Економіка стартапів.

Зарубіжний досвід регулювання та підтримки інноваційної діяльності.

Тема 6. Моніторинг інновацій та інформаційне забезпечення інноваційної діяльності

Моніторинг науково-технічної й інноваційної діяльності. Поняття моніторингу. Інноваційна діяльність як об'єкт моніторингу. Показники моніторингу. Статистика науки. Показники міжнародного трансферу технологій. Патентна статистика. Індекс цитування.

Моніторинг інноваційного проекту. Технології оцінки виконання проекту. Завдання моніторингу. Аспекти моніторингу (моніторинг якісних і кількісних показників, термінів (строків) виконання проектів, вартісних показників проекту).

Змістовий модуль 2. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 7. Фінансування інноваційної діяльності

Сутність, принципи, мета і завдання системи фінансування науково-технічної та інноваційної діяльності. Завдання держави щодо фінансування інноваційних процесів. Принципи системи фінансування. Структура фінансового механізму науково-технічної та інноваційної діяльності. Державне фінансування інновацій: порядок і способи. Обсяги і джерела інвестування інновацій.

Організаційні форми фінансування науково-технічної й інноваційної діяльності. Види й джерела фінансування інноваційних процесів. Характеристика різних видів фінансування інноваційних процесів. Класифікація джерел фінансових ресурсів.

Організаційно-економічний механізм фінансування інновацій за кошти Державного бюджету або кошти регіональних бюджетів місцевих громад. Фінансування науково-технічних та інноваційних програм і проектів. Фінансування за рахунок спеціальних фондів.

Обґрунтування конкретних джерел фінансування інноваційних процесів. Особливості вибору джерел фінансування для акціонерних товариств.

Сутність ризикового фінансування інноваційної діяльності на базі венчурного капіталу. Переваги та недоліки венчурного фінансування.

Лізингове фінансування та його особливості.

Особливості кредитного фінансування, Схеми залучення позики. Переваги та ризики фінансування за рахунок позикових коштів для акціонерних товариств.

Показник вартості фінансування, його розрахунок та застосування.

Світовий досвід фінансування інноваційних розробок та досліджень. Найбільш поширені у світі способи та джерела фінансування інноваційних процесів.

Тема 8. Сучасні організаційні форми реалізації інноваційної діяльності

Суб'єкти інноваційної діяльності. Наукові організації як джерело формування та реалізації інновацій. Форми організації наукової діяльності академічна, вузівська, галузева, комерційна наука). Малі інноваційні підприємства. Центри розвитку. Науково-технічні альянси.

Технопарки, визначення технопарку. Умови та способи створення технопарків. Організаційна структура управління технопарком. Мета діяльності технопарків. Приклади діяльності технопарків в Україні та світі. Особливості державної підтримки діяльності технопарків в Україні.

Технополіси, особливості формування та діяльності. Приклади діяльності в Україні та світі. Умови успішної діяльності.

Бізнес-інкубатори: поняття, місце та особливості створення і функціонування. Приклади діяльності. Поняття стартапу. Економіка стартапів. Державна підтримка розвитку та діяльності стартапів.

Специфіка венчурного бізнесу. Зовнішній та внутрішній венчури.

Поняття та зміст діяльності «бізнес-ангелів» в інноваційній діяльності. Інноваційні підприємства в Україні.

Поняття про інноваційну інфраструктуру. Зв'язок інновацій, досліджень та виробництва. Форми технологічної кооперації. Оболонкові структури.

Тема 9. Інноваційна політика підприємства

Інноваційні процеси як об'єкт управління. Основні складові успіху інноваційної діяльності. Функціональна схема інноваційного циклу. Етапи життєвого циклу продуктової інновації.

Етапи управління інноваційним процесом: аналіз відповідності внутрішніх можливостей розвитку зовнішнім (методи аналізу); генерація ідей інновації (методи генерації ідей); відбір ідей інновацій; розробка інновації та перевірка її доцільності; розробка маркетингової стратегії просування інновації на ринок; оцінка можливості й економічної доцільності досягнення підприємством намічених цілей; випробування інновацій в ринкових умовах; розгортання комерційного виробництва інновації.

Рівні управління інноваційним процесом. Потенціал інноваційного розвитку.

Інноваційна стратегія підприємства. Види інноваційних стратегій. Фактори вибору стратегії, етапи вибору. Типи стратегій інноваційного розвитку за характером (захисна, наступальна, імітаційна тощо), предметом діяльності, періодом, ступенем підпорядкування, періодом. Етапи формування стратегії.

Складові стратегій інноваційного розвитку: науково-дослідні роботи, виробництво, маркетинг, персонал, планування, юридичний захист, фінансова складова тощо.

Показники оцінки ефективності інноваційної діяльності підприємства (фірми). Показники результативності інноваційної діяльності.

Тема 10. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності

Поняття, зміст та сутність комерціалізації результатів інноваційної діяльності. Поняття інтелектуального капіталу. Суб'єкти ринкових відносин при комерціалізації, зміст відносин. Комерціалізація як останній етап інноваційної діяльності.

Інтелектуальна власність та її трансформація в інноваційний продукт. Законодавство у сфері патентного захисту. Ліцензії, сфера їх застосування. Ноу-хау.

Оцінка вартості інтелектуальної власності. Підходи до формування оцінки вартості інтелектуальної власності. Проблеми оцінки.

Способи комерціалізації інтелектуальної власності: продаж прав у повному обсязі; ліцензування та види платежів; визначення розрахункової ціни ліцензії; комерційна концесія (франчайзинг) тощо. Способи передачі, розповсюдження (дифузії) та продажу результатів інноваційної діяльності (лізинг, франчайзинг, інжиніринг тощо). Поняття трансферу технологій. Порівняльна ефективність способів комерціалізації ОІВ.

[illegible]

лекцій													
Робота на практичних заняттях	-	-	5	10	10	10	10	8	7	8	10	10	

A31, A32 ... A312 – номер аудиторного заняття.

Самостійна робота

Написання та захист реферату (тематика погоджується із викладачем курсу). Захист роботи здійснюється у вигляді доповіді та/або презентації. Максимальна кількість балів за реферат (презентацію) – 10 балів.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни та пройшовши процедуру визнання згідно [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#).

ІНФОРМАЦІЙНО- МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Силабус навчальної дисципліни.
3. Конспект лекцій.
4. Посилання на Google Classroom (<https://classroom.google.com/c/NjIyMjI1NzkyNzc4>)
4. [Електронні ресурси бібліотеки ДУІТ](#).

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти:

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 № 1561-ХІІ зі змінами і доповненнями. (Відомості Верховної Ради, 1991, №47, с. 646).
2. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 16 січня 2003 року № 433-IV зі змінами і доповненнями. (Відомості Верховної Ради, 2002, №36, с. 266), Офіц. Вісн. України. - 2002, №31, с. 145.
3. Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків». (зі змінами і доповненнями). Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, N 40, ст.363.
4. Закон України «Про індустріальні парки». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 22, ст.212. (зі змінами і доповненнями).
5. Закон України «Про охорону прав на винаходи та корисні моделі».
6. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки».
7. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів та послуг».
8. Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» від 14 жовтня 2001 року № 2743-III . (Відомості Верховної Ради, 1999, № 40, с. 363).
9. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» №3715-17 у редакції від 05.12.2012 р. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, N 19-20, ст.166. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>.
10. Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 11.07.2001 р. № 2623-III. Поточна редакція від 29.01. 2021 р. (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2001, № 48, ст.253).
11. Постанова КМУ «Про затвердження вимог до техніко-економічного обґрунтування інвестиційного проекту із значними інвестиціями» від 19.05.2021 р. № 515.

12. Закон України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон». Верховна Рада України; Закон від 13.10.1992 № 2673-ХІІ.

13. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо створення та функціонування спеціальних (вільних) економічних зон і запровадження спеціальних режимів інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку». Верховна Рада України; Закон № 3036-ІІІ від 07.02.2002.

Базова

1. Bronwyn H. Hall, Nathan Rosenberg (2010) Handbook of the Economics of Innovation. Volume 1. 804 p. Volume 2. 733 p.

2. Innovation Management and New Product Development Sixth Edition Paul Trott Режим доступу: <https://bit.ly/3jPN2rJ>

3. Enterprise: Entrepreneurship and Innovation Concepts, Contexts and Commercialization Robin Lowe and Sue Marriot Режим доступу: <https://bit.ly/3XsK0Ho>

4. Активізація інноваційної діяльності: організаційно-правове та соціально-економічне забезпечення: монографія / [О. І. Амоша, В. П. Антонюк, А. І. Землянкін та ін.]; НАН України. Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк: ТОВ «Норд Комп'ютер», 2007. – 328 с.

5. Васильєв, О. В. Конспект лекцій «Економіка і організація інноваційної діяльності» (для студентів 4 курсу напрямку підготовки 0501 «Економіка і підприємництво» спеціальності 6.050100 «Економіка підприємства») [Текст] / О. В. Васильєв, Н. М. Богдан; Харк. Нац. Акад. міськ. Госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 100 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/16717/1.04.10.pdf>

6. Волков О.І., Денисенко М.П., Гречан А.П. та ін. Економіка та організація інноваційної діяльності: Підручник (третє видання). – К.: ЦУЛ, 2007. – 662 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uchebniks.net/book/215-ekonomika-ta-organizaciya-innovacijnoyi-diyalnosti-navchalnij-posibnik-volkov-oi/2-anotaciya.html>

7. Йохна М. А., Стадник В. В. Економіка та організація інноваційної діяльності: навч. посібн. – К.: «Академія», 2005. – 400 с.

8. Заболоцький Б. Ф. Економіка та організація інноваційної діяльності: навч. посіб. – Львів: «Новий світ», 2007. – 456 с.

9. Левченко Ю. Г. Економіка й організація інноваційної діяльності: Курс лекцій для студ. напрямку 6.030504 «Економіка підприємства» для всіх форм навч. – К.: НУХТ, 2012. – 163 с. <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10274/1/Konspekt%20Lekciy.pdf>

10. Пилипенко О. В. Державне управління інноваційною діяльністю в Україні: проблеми та перспективи / О. В. Пилипенко // Науковий журнал «Економіка України», 2016. – № 9 (658), С. 31-43.

11. Практичний посібник з підготовки техніко-економічного обґрунтування та застосування методики проведення аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства / Програма розвитку державно-приватного партнерства. USAID. – <file:///C:/Users/Home/AppData/Local/Temp/1PPPPracticalGuideUkr.pdf>

12. Провайдинг інновацій: підручник / за ред. М. П. Денисенка. – К.: Вид. дім. «Професіонал», 2008. – 448 с.

13. Сухоруков А.І., Волков О.І., Денисенко М.П., Гречан А.П. Економіка й організація інноваційної діяльності: Підручник. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 960 с.

14. Сухоруков А.І. Економіка та організація інноваційної діяльності. Науково-навчальне видання. – К.: Інститут муніципального менеджменту та бізнесу, 2001. – 256 с.

15. Стадник В. В., Йохна М. А. Інноваційний менеджмент: навч. посібн. – К.: Академвидав, 2006. – 463 с.

16. Федулова Л. І. Інноваційна економіка: підручник для студ. вищих навч. закл. / Л. І. Федулова. – К.: Либідь, 2006. – 480 с.
17. Федулова Л. І. Інноваційна політика: підручник для студ. вищ. навч. закл. / Л. І. Федулова, А. А. Мазаракі, Г. О. Андрощук; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. – 603 с.
18. Цигилик І.І., Кропельницька С.О., Мозіль О.І., Ткачук І.Г. Економіка й організація інноваційної діяльності: Навч. посібник. – К.: ЦУЛ, 2004. – 128 с.

Додаткова інформація

Детальнішу інформацію щодо методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи та повного списку літератури наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів ДУІТ:

[Кодекс академічної доброчесності Державного університету інфраструктури та технологій](#)
[Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Державному університеті та технологій](#)

[Положення про Комісію з академічної доброчесності у ДУІТ та Комісію з етики та управління конфліктами у сфері академічної доброчесності у ДУІТ](#)

Порушення [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#) є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним.

Списування під час контрольних заходів заборонені.

Усі письмові роботи, виконані в електронному вигляді (реферати), перевіряються на наявність плагіату згідно з [Положенням про порядок перевірки навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних наукових та інших робіт на наявність ознак академічного плагіату у ДУІТ](#). У випадках виявлення порушення – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#).

Щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік тощо) навчання може відбуватися в онлайн (або змішаній) формі за погодженням із деканом факультету.

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «[Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#)».